

ROMAN

Şato

ALMANCA ASLINDAN ÇEVİRDENİ ERRAK KARACENİZ

DÜNYA EDEBİYATI

franz
kafka

ŞATO

Franz Kafka

TİMAŞ YAYINLARI | 4050
Dünya Edebiyatı Dizisi | 36

YAYIN YÖNETMENİ

İhsan Sönmez

EDİTÖR

Ayşe Tuba Ayman

DÜZELTİ

Ümran Tüzün

KAPAK TASARIMI

Ravza Kızıltuğ

KAPAK GÖRSELİ

John Dyess

1. BASKI

Mayıs 2016, İstanbul

ISBN

ISBN: 978-605-08-2303-5

TİMAŞ YAYINLARI

Cağaloğlu, Alemdar Mahallesi,
Alayköşkü Caddesi, No: 5, Fatih/İstanbul
Telefon: (0212) 511 24 24
P.K. 50 Sirkeci / İstanbul

timas.com.tr

timas@timas.com.tr

facebook.com/timasyayingrubu

twitter.com/timasyayingrubu

Kültür Bakanlığı Yayıncılık

Sertifika No: 12364

BASKI VE CILT

Neşe Matbaacılık
Osmangazi Mahallesi Mehmet Deniz Kopuz Cad.
No:17 Esenyurt / İSTANBUL
Kıraç-Esenyurt/İstanbul
Telefon: (0212) 886 83 30
Matbaa Sertifika No: 22861

YAYIN HAKLARI

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak
Timaş Basım Ticaret ve Sanayi Anonim Şirketi'ne aittir.
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

FRANZ KAFKA

Franz Kafka 3 Temmuz 1883'te Prag, Bohemya'da doğdu.

1889'dan 1893'e kadar Alman Erkek Okulunda okudu. 1901'de son derece sıkı ve klasikleri temel alan bir ortaokul olan Altstädter Gymnasium'dan mezun oldu. Daha sonra Charles Ferdinand Üniversitesi'ne devam etti. Burada önce kimya okumayı düşündü, ancak sonra hukuk okumaya karar verdi. İlk yılının sonunda kendinden bir yaş küçük Max Brod'la tanıştı ve ömrü boyunca yakın arkadaş kaldılar. Kafka 18 Temmuz 1906'da hukuk bölümünde doktorluk unvanı aldı ve bir yıl zorunlu olarak sivil mahkemelerde ve suç mahkemelerinde ücretsiz olarak avukatlık yaptı. 1907'nin sonunda yaklaşık bir yıl kalacağı bir İtalyan sigorta şirketinde çalışmaya başladı. Burada çalışmak, yazmaya yoğunlaşmasını oldukça zorlaştırdı. 15 Temmuz 1908'de istifa etti ve kendisine daha uygun bir iş olan Bohemya Krallığı'na bağlı işçi kaza sigortası enstitüsünde çalışmaya başladı. 1922 Temmuzunda sağlık sebepleri dolayısıyla emekli olana burada kadar çalıştı.

1912'de, Max Brod'un evinde, Berlin'de yaşayan Felice Bauer ile tanıştı. Sonraki beş yıl boyunca sürekli haberleştiler, sık sık buluştular ve iki kere evlenmek üzere nişanlandılar. İlişkileri 1917'de sona erdi. Tüberküloz hastası olan Kafka, sık sık ailesinin, özellikle de kız kardeşi Ottilia'nın ilgisine ihtiyaç duyuyordu. 1920'lerin başlarında Çek gazeteci ve yazar Milena Jesenská ile yoğun bir ilişki yaşadı. 1923'te ailesinin etkisinden uzaklaşıp yazabilmek için Berlin'e taşındı. Berlin'de Ortodoks Yahudi bir aileden gelen yirmi beş yaşındaki anaokulu öğretmeni Dora Diamant ile yaşadı. Dora geçmişindeki Yahudi mahallesinden kaçabilecek kadar özgür bir kadındı; Kafka'nın Talmud'la ilişkisini önemli ölçüde etkiledi.

Kafka, tüberküloz ve huzursuz tabiatının yanında migren ve uykusuzluk gibi büyük bir stres ve gerilime sebep olan sağlık sorunları yaşıyordu. Bütün bunlara alternatif tıbbin tedavi rejimleriyle (vejetaryen diyet, yüksek miktarda pastörize edilmemiş süt tüketimi vb.) başa çıkmaya çalıştı, ancak tüberkülozu daha da kötüleşti. Prag'a geri döndü ve iyileşmek için Doktor Hoffman'ın sanatoryumuna gitti. Burada, 3 Haziran 1924'te hayatını kaybetti.

Eserleri: *Bir Savaşın Betimlemesi, Gözlem, Dava, Değişim, Ceza Sömürgesi, Şarkıcı Josefina ya da Fareler Ulusu, Şato, Amerika, Çin Seddi.*

1. VARIŞ

K. vardığında akşamın geç vakitleriydi. Köy kalın bir kar tabakasıyla kaplanmıştı. Şatonun bulunduğu tepede hiçbir şey görünmüyordu. Yoğun sis ve zifiri karanlık, ihtişamlı şatoya dair en ufak ışıltıyı dahi gizlemişti. K. uzunca bir süre anayoldan köye giderken geçilen asma köprüde durup tepedeki esrarengiz boşluğu izledi. Sonra geceyi geçirebileceği bir yer bulmak için hareketlendi.

Handa ışıklar hâlâ yanıyordu. Bu geç vakitte gelen misafirden dolayı şaşırın ve kafası karışan hancı, boş odasının kalmadığını, ama isterse salonda hasır bir döşeğin üzerinde uyuyabileceğini söyledi K.'ya. K. hancının bu teklifini kabul etti. İçeride hâlâ bira içen birkaç köylü vardı. Fakat K. kimseyle sohbet etmek istemiyordu. Hancıyı beklemeden döşeği tavan arasından aldı ve sobanın yakınında bir yere ilişip hemen yattı. İçerisi oldukça sıcaktı, köylülerin de fazla sesi çıkmıyordu. K. bir süre yorgun gözlerle köylüleri süzdükten sonra uykuya daldı.

Fakat çok geçmeden şehirli gibi giyinmiş, aktör görünümlü, ince gözlü ve kalın kaşlı genç bir adam ve adamın yanında duran hancı tarafından uyandırıldı. Köylüler hâlâ oradaydı ve birkaçı olayı daha iyi görüp duyabilmek için sandalyelerini o yöne çevirmişti. Genç adam K.'yı uyandırdığı için kibar bir şekilde özür diledi ve kendisini şato kâhyasının oğlu olarak tanıttı. Sonra sözlerine şu şöyle devam etti:

“Bu köy, şatoya aittir. Burada ikamet edenler ya da geceleyenler, bir nevi şatoda ikamet etmiş ya da gecelemiş sayılır. Geçerli izni konttan almadığı takdirde kimsenin buna hakkı yoktur. Ve sizin böyle bir izniniz yok, varsa da bize beyan etmediniz.”

K. yarı doğrulmuş bir şekilde saçlarını düzeltip tepesinde duran insanlara baktı ve “Yolumu şaşırıp da hangi köye geldim ben? Burada bir şato mu var?” dedi.

“Tabii ki var,” dedi genç adam usulca. Etraftakiler K.’nın söylediklerini yargılar bir tavırla kafa sallıyorlardı. “Bay Kont Westwest’in şatosu.”

Duyduklarının bir rüya olup olmadığına kanaat getirmek istercesine sordu K.:

“Ve bu köyde geceleme için izin almak gerekiyor, öyle mi?”

“Elbette izin gerekli,” diye cevap verdi genç adam. Kolunu hancıya ve içerideki misafirlere uzatarak sordu; “Yoksa gerekmiyor mu?” K.’ya karşı kaba bir alay gizliydi genç adamın tavrında.

“O zaman benim de bu izni almam gerekecek,” dedi K. esneyerek. Ayağa kalkmak için üzerindeki battaniyeyi kenara itti.

“Evet, ama kimden?” diye sordu genç adam.

“Bay Kont’tan,” dedi K.. “Anlaşılan bunun dışında işe yarar başka bir yol yok.”

“Gecenin bir yarısı Bay Kont’tan izin almak!” diye bağırdı genç adam ve bir adım geri attı.

“Bu mümkün değil mi?” diye sordu K. istifini bozmadan. “Öyleyse beni ne diye uyandırdınız?”

Bunun üzerine çileden çıkan genç adam, “Hadsiz serseri!” diye bağırdı. “Sizi bu ciddi makama karşı saygıya davet ediyorum! Sizi uyandırma sebepim derhal bu toprakları terk etmeniz gerektiğini şahsınıza bildirmektir.”

“Bu kadar komedi yeter,” dedi K. şaşkınlık verici bir sükûnetle. Yatağına uzandı ve battaniyeyi üstüne çekti. “Fazla ileri gidiyorsunuz genç adam. Bu davranışlarınız hakkında yarın sabah sizinle görüşeceğim. Eğer şahide ihtiyaç duyacak olursam hancı ve şuradaki adamlar olanlara şahittir. Ya da isterseniz bunun yerine benim Kont’un çağırıldığı mesahacı¹ olduğumun söylendiğini varsayalım. Yardımcılarım yarın gerekli ekipmanlarla birlikte arabayla gelecekler. Ben karda yürüme fırsatını kaçırmak istemediğim için yürüyerek geldim, fakat maalesef birkaç kez yanlış yola saptım. Bu sebeple varış vaktim geç saati buldu. Şatoya gelmek için vaktin biraz geç olduğunu sizin uyarılarınızdan önce zaten biliyordum. Bu handa geceleme de bu yüzden kabullendim. Siz ise gelip en kibar şekilde söylenecek olursa, beni burada rahatsız etme kabalığında bulundunuz. Söyleyeceklerim bu kadar. İyi geceler, baylar,” dedi K. ve sobaya döndü.

“Mesahacı mı?” diye tereddütlü bir şekilde sorulduğunu duydu arkasından ve sonra etraf sessizliğe büründü. Ama genç adam kısa bir süre sonra kendini toparladı ve K.’nin uyumasını hesaba katan, fakat onun anlaması için de yeterli yükseklikte, boğuk bir sesle hancıya, “Telefonla sorup bir öğreneyim,” dedi. Nasıl yani? Handa bir telefon mu vardı? Bir köy hanının bu derece iyi donanımlı olması ilginçti. Bu K.’yı oldukça şaşırtmıştı, ama böyle olması beklemediği bir şey de değildi. Hatta telefon neredeyse kafasının tam üzerindeydi ve çok uyuklu olduğu için bu gözünden kaçmıştı. Eğer şimdi genç adam telefonla konuşursa, ne kadar özen gösterse de K.’nin uykusunu bölmeden bunu yapması mümkün değildi. Asıl konu K.’nin onun konuşmasına izin verip vermeyeceği idi. K. genç adama izin vermekte karar kıldı. Bu durumda doğal olarak uyuyor rolü yapmanın da bir anlamı olmadığı için dönüp sırtüstü yattı. Köylülerin çekingenlikle

1 Arazi ölçümü yapan kişi, kadastro memuru. (ç.n.)

toplanyl köye bir mesahacının gelişinin azımsanacak bir olay olmadığı hakkında konuştuklarını gördü. Mutfak kapısı açılmıştı. Tüm heybetiyle kapı aralığını dolduran hancının karısı kapının önünde dikiliyor, hancı da olan biteni anlatmak için parmak uçlarına basarak ona yaklaşıyordu. Derken telefon konuşması başladı. Baş kâhya uyumuştı, ancak yardımcı kâhyalardan Bay Fritz hâlâ ayaktaydı. Kendini Schwarzer olarak tanıtan genç adam, K.'yı nasıl bulduğunu, otuzlu yaşlarda, üstü başı yırtık pırtık bir adam olduğunu, hasır bir döşegün üzerinde ufak bir sırt çantasını yastık yapıp uyuduğunu ve yanı başında duran topuzlu bir asası olduğunu anlattı. Gece geç vakitte gelen adamın şüpheli haline rağmen, hancı görevini açıkça görüldüğü gibi savsaklamış ve bu konunun temeline inmek Schwarzer'e kalmıştı. Uyandırılmayı, sorguyu ve görev icabı yapılan sınır dışı edilme tehdidini K. hiç hoş karşılamamış, ayrıca en sonunda görüldüğü gibi belki de haklı olarak sert bir tepki vermiş ve Kont tarafından çağırılmış bir mesahacı olduğunu iddia etmişti. Formalite icabı da olsa bu iddianın doğruluğunu araştırmak gerekirdi. Bu sebeple Schwarzer, Bay Fritz'den merkez büroya giderek gerçekten gelmesi beklenen bir mesahacı olup olmadığını öğrenmesini ve cevabını telefonla acilen bildirmesini rica etti.

Sonra ortalık sessizleşti. Fritz bilgi almak için uğraşiyor ve bu taraftakiler de cevabı bekliyordu. K. şimdiye kadar olduğu şekilde duruyor, hareket etmiyor, herhangi bir merak belirtisi göstermeden önüne bakıyordu. Schwarzer'in açıklama yaparken takındığı kötü niyetle karışık ihtiyatlı tavır, K.'ya şatodaki Schwarzer gibi küçük insanların sahip olduğu bir parça diplomatik eğitim hakkında fikir vermişti. Öte yandan merkez büronun gece vardiyası yapması, çalışkanlıklarından da taviz vermediklerini gösteriyordu. Ve belli ki cevap oldukça hızlı gelmişti. Arayan Fritz'di. Doğrusu gelen haber çok kısaydı çünkü, Schwarzer anında telefonu kenara fırlattı ve "Ben söylemişim!" diye bağırdı. "Beklenen bir

mesahacı falan yok. Bu adam alçak, yalancı bir serseri. Hatta belki de daha fazlası!” K. bir an için, Schwarzer’in, köylülerin, hancının ve karısının hep birlikte üzerine çullanacağını düşündü. En azından gelen ilk hücumu hafifletebilmek için battaniyeyi başının üzerine kadar çekip gizlendi. Tam o esnada telefon yeniden çaldı. K. yavaşça başını tekrar dışarı uzattı. Sanki bu sefer telefon daha bir ısrarla çalıyordu. Yine de gelen aramanın K. ile ilgili olması çok düşük bir ihtimaldi. Herkes durdu ve Schwarzer telefona yöneldi. Uzunca bir açıklama dinledikten sonra yavaşça konuştu:

“Bir hata demek. Bu gerçekten alışılmışın dışında bir durum. Büro şefi bizzat mı aradı? İlginç, çok ilginç. Peki, ama bu durumu Sayın Mesahacı’ya nasıl açıklayacağım?”

K. can kulağıyla konuşmayı dinliyordu. Demek şato kendisini mesahacı olarak atamıştı. Bu onun için bir yandan hoş olmayan bir haberd. Çünkü şatonun onunla ilgili gerekli tüm bilgilere sahip olduğu, güç durumlarını iyice ölçüp tarttığı ve savaşı gülümseyerek kabul ettiği anlamına geliyordu. Diğer yandan bu iyi bir haberd, çünkü ona göre şimdiye kadar yetenekleri hep küçümsenmişti ve artık başlarda hayal ettiğiinden de fazla özgürlüğe sahip olabilecekti. Kuşkusuz zekice düşünülmüş bir hareketle mesahacılığını kabul ederek onu sürekli diken üstünde gibi hissettireceklerini düşünüyorlarsa yanılıyorlardı. Evet, biraz tedirgindi, fakat bundan fazlası yoktu.

Çekingen bir tavırla kendisine yaklaşan Schwarzer’i eliyle reddetti K.. Hancının, odasını kendisine tahsis etme ısrarlarını kabul etmedi. Sadece uyku öncesi içmesi için sunduğu bir kadeh içkiyle karısının getirdiği leğeni, sabunu ve havluyu aldı. Salonun boşaltılmasını istemesine gerek bile kalmamıştı. Zaten herkes sabah olduğunda K.’nın kendilerini tanimasından korktuğu için yüzlerini saklayarak dışarı fırlamıştı. Derken ışıklar kapatılmış

ve K. nihayet huzura kavuşmuştu. Yatağının etrafında gezinen fareler yüzünden bir iki defa uyanır gibi olması dışında sabaha kadar derin bir uyku çekti.

Sabah, hancının dediğine göre şato tarafından karşılanacak tüm masraflara dahil olan kahvaltayı yaptıktan sonra K. hemen köye gitmek istiyordu. Buna rağmen dünkü davranışlarından dolayı gerekli durumlar dışında hiç konuşmadığı hancının usulca yanına sokulmaya çalışmasına acıyarak bir süreliğine orada oturmasına izin verdi.

“Henüz Kont’u tanımıyorum,” dedi K.. “İşini güzel yapanlara iyi para ödüyormuş, doğru mu? Benim gibi evinden barkından bu kadar uzağa çalışmaya gelen bir adam, geri dönerken cebinde üç beş kuruş olsun ister tabii.”

“Beyimin bu konu hakkında kaygılanmasına hiç hacet yok. Buralarda kötü ödemededen yana yakının olmaz.”

“Sadece,” dedi K., “öyle utangaç insanlardan değilimdir. Karşımdaki Kont da olsa fikrimi söylemekten çekinmem. Yalnız insanlarla aramın iyi olması tabii ki daha güzel olur.”

Hancı rahatça oturmaya cesaret edemediğinden K.’nın karşısındaki pencerenin kenarına oturdu ve büyük, kahverengi gözleriyle endişeyle uzun uzun ona baktı. Önce yanına sokulmak ister gibi hareketlendi, fakat sonra uzaklaşmanın daha iyi olacağına karar verdi. Kont hakkında soruşturuluyor olmaktan mı korkmuştu acaba? Ya da “bey” yerine koyduğu K.’nın güvenilirliğinden mi şüphelenmişti? K. onun dikkatini başka yöne çekmesi gerektiğini düşündü. Göz ucuyla saate baktı ve “Yakında yardımcıları buraya gelmiş olur, onları burada ağırlayabilecek misin?” diye sordu hancıya.

“Elbette beyim,” dedi hancı. “Ama onlar da sizinle birlikte şatoda kalmayacak mı?”

Misafirlerinden ve şatoya gitmesini özellikle istediği K.'dan bu kadar kolay ve isteyerek vaz mı geçiyordu?

“Bu henüz belli değil,” dedi K.. “Öncelikle bana nasıl bir iş vereceklerini öğrenmem gerekiyor. Eğer şatoda değil de bu tarafta çalışırsam, burada kalmaya devam etmem daha mantıklı olur. Ayrıca korkarım ki şatodaki hayat hoşuma gitmez. Çünkü ben özgürce hareket etmeyi severim.”

“Ama daha şatoyu hiç görmediniz,” dedi hancı sessizce.

“Kuşkusuz. Hüküm verirken aceleci olmamak lazım. Şimdilik şato hakkında iyi bir mesahacıyı nasıl arayıp bulacaklarını bildikleri dışında bir şey bilmiyorum. Belki daha başka meziyetleri de vardır,” dedikten sonra K. kaygılı bir şekilde dudaklarını ısırıp duran hancıyı kendinden azat etmek için doğrulup ayağa kalktı. Bu adamın güvenini kazanmak çok da kolay olmayacak gibiydi.

Gitmek üzereyken duvarda asılı duran karanlık bir çerçeve içindeki bir portre K.'nın dikkatini çekti. Aslında daha yatağındaiken portreyi görmüştü, ancak aradaki mesafeden ötürü ayrıntılarını seçememiş, asıl resmin çerçeveden çıkarıldığını ve görünenin sadece arka kısımda kalan karanlık boşluk olduğunu düşünmüştü. Ancak görüldüğü gibi gerçekten de bir resim vardı, ellili yaşlarında bir adamın portresiydi bu. Adam kafasını göğsüne doğru o kadar çok eğmişti ki gözleri neredeyse hiç gözükmüyordu. Bu eğikliğin sebebi, belirgince geniş ve ağır alınıyla büyük ve ucu aşağı bakan burnuydu. Kafanın duruş şekline göre ötürü çeneye doğru bastırılmış top sakal, ancak biraz daha aşağıda öne çıkıyordu. Sol elinin parmakları birbirinden ayrık, saçlarının içine geçmiş duruyor, ancak adamın kafasını daha fazla taşıyamıyordu.

“Kim bu?” diye sordu K.. “Kont mu?” Konuşurken resmin önünde duruyor ve hancıya bakmıyordu.

“Hayır,” dedi hancı. “Bu kâhya.”

“Şatodakilerin de yakışıklı bir kâhyası varmış gerçekten,” dedi K.. “Böyle terbiyesiz bir oğlunun olması çok üzücü.”

“Hayır,” dedi hancı. K.’yı kendine doğru biraz aşağı çekti ve kulağına fısıldadı; “Schwarzer dün mübalağa etti. Onun babası sadece bir kâhya yardımcısı ve hatta neredeyse en sondakilerden biri.”

Bu esnada hancı, K.’nın gözüne bir çocuk gibi görünmüştü. “Vay sahtekâr!” dedi K. gülümseyerek.

Fakat hancı gülmedi ve “Ama onun babası da güç sahibi,” dedi.

“Haydi canım!” dedi K.. “Sen de herkesi güç sahibi görüyorsun. Ben de öyle miyim dersin?”

“Hayır,” dedi hancı utangaç fakat ciddi bir tavırla. “Senin güç sahibi olduğunu düşünmüyorum.”

“Demek yanılmışım, sahiden iyi gözlem yapıyormuşsun. Aramızda kalsın, gerçekten de güç sahibi sayılmam pek. Bundan ötürü de güç sahibi insanlara duyduğum saygı seninkinden az değildir. Ancak ben senin kadar samimi olmadığımından bunu her zaman dile getirmekten hoşlanmıyorum.” K. hancının gönlünü alıp kendisine daha fazla sempati duymasını sağlamak için yavaşça yanağına vurdu. Bu hareketi hancının biraz da olsa gülümsemesini sağlamıştı gerçekten. Zarif ve neredeyse sakalsız suratıyla hakikaten genç bir delikanlıydı hancı. Nasıl olmuştu da yan taraftaki ufak pencereden mutfakta çalıştığı görülen, dirsekleri vücudundan hayli ayrıık, etine dolgun bu yaşlı kadınla evlenmişti? Ancak K. onu daha fazla sıkıştırıp yüzünde zar zor beliren gülümsemenin yok olmasını istemediğinden, yalnızca gözüyle kapıyı açmasını işaret etti ve bu güzel kış sabahında adımını dışarı attı.

İşte şimdi açık havada, her yeri ince bir tabakayla örten karın, tüm çizgileri daha da belirgin bir hale getirmesiyle tepede yük-

selen şatoyu görmüştü. Ayrıca görüldüğü kadarıyla tepedeki kar, K.'nın dün ana caddede yürümek için gösterdiğinden daha az olmayan bir çabayla yürümeye çalışmasına sebep olan köydeki kara kıyasla daha az gibiydi. Köyde kar, kulübelerin penceresine kadar erişiyor ve ağırlığıyla alçak damlardan sarkıyordu. Buna karşılık yukarıda her şey rahat ve özgürce yükseklerle uzanıyordu. En azından buradan öyle görünüyordu.

Uzaktan görüldüğü kadarıyla şato tam da K.'nın beklediği gibiydi. Ne bir derebeyi kalesiydi, ne de çok gösterişli bir saray. Geniş bir alanı kaplayan, yalnızca birkaçı iki katlı, iç içe geçmiş, çok sayıda basık binadan oluşan bir yapıydı. Şato olduğunu bilmeyen biri kolayca küçük bir kasaba olduğunu düşünebilirdi. K. sadece bir kule görmüştü. Fakat bu kule bir kiliseye mi aitti, yoksa içinde insanların yaşadığı bir binaya mı, anlaşılmıyordu. Kulenin etrafında kargalar uçuyordu.

Gözlerini şatoya dikmiş ilerliyor ve etrafındakilere dikkat etmiyordu K.. Fakat yaklaştıkça şato onu hayal kırıklığına uğratmaya başlamıştı. Gerçekten de bir kasabaydı bu. Hem de acınası hale gelmiş bir kasaba. Etkileyici gözükmesinin tek nedeni taşlardan yapılmış olmasıyla kazanan köy evlerinin bir araya gelmesiyle oluşan küçük bir yerleşke. Fakat evlerin sıvası çoktan dökülmüştü ve taşları da ufalanmaya başlamıştı. Birden K.'nın aklı kendi doğup büyüdüğü kasabaya gitti, onun da bu sözde şatodan aşağı kalır bir yanı yoktu. K. bu kasabaya sadece ziyaret amaçlı gelseydi, yaptığı uzun yolculuk ziyan olacaktı. Çoktandır görmediği memleketine gitmekle daha mantıklı bir iş yapmış olurdu. Kafasında kendi kasabasındaki kilise kulesiyle yukarıda gördüğü kuleyi karşılaştırdı. Kilise kulesi kesin ve istikrarlı bir şekilde sivrilerek yukarı uzanan, geniş çatılı ve kırmızı kiremitlerle örtülü, dünyevi bir yapıydı. Zaten elden başka ne gelirdi? Fakat basık evler topluluğundan daha yüce bir amacı ve monoton

mesai günlerinde olduğundan daha yalın bir görünüşü vardı. Şimdi anlaşıldığı üzere yukarıdaki tek kule olan bu yapı, içinde insanların yaşadığı bir binaya, belki de şatonun ana binasına aitti. Yuvarlak ve tekdüze mimariye sahip kulenin yer yer sarmaşıkların merhametli dokunuşlarıyla renk bulan ve şu an güneşin altında parıldayan ufak pencerelerinde deli dolu şeyler gizlenmişti sanki. Ve son olarak da korkak ve sünepe bir çocuğun elinden çıkmışçasına dengesiz, düzensiz ve kırılğan mazgal dişleri mavi gökyüzünü yırtarcasına yukarı uzanıyordu. Sanki şatoda yaşayan kederli biri, evin en tenha odasına saklanması gerekirken çatıyı delip kendini etrafa göstermek istercesine dışarı çıkmıştı.

Derken tekrar durdu K.. Dururken muhakeme gücü daha verimli çalışıyor gibiydi. Fakat rahatsız edilmişti. Yanında durduğu, aslında eskiden küçük bir şapel olan, daha sonra cemaatin sığabilmesi için avlusu genişletilmiş köy kilisesinin tam arkasında bir okul vardı. Parmaklıklarla çevrili, karla kaplı bir bahçenin arkasında, ilginç bir tarzla geçicilik ve demodeliği birleştiren, uzun ve basık bir binaydı bu. Tam o anda çocuklar öğretmenleriyle beraber dışarı çıkmışlardı. Kalabalık bir küme yapıp öğretmenin etrafını saran çocukların bakışları K.'nin üzerinde toplanmıştı ve dört bir yandan durmaksızın konuşmalar yükseliyordu. Hızlı konuşmalardan tek kelime anlamıyordu K.. Genç, ufak tefek, dar omuzlu, fakat bu özelliklerine rağmen hiç de gülünç bir hali olmayan öğretmen, dimdik duruyordu. Uzaktan görünen kalabalık grupta doğru düzgün seçilen tek kişi oydu ve bakışlarını çoktan K.'ya yöneltmişti. K. orada bir yabancı olduğundan son derece otoriter gözükken ufak adama selam vermesi gerektiğini düşündü. "İyi günler, Bay Öğretmen," dedi. Çocukların sesi aniden kesildi. Bu ani sessizliğin, konuşmasına müsaade etmek amaçlı olduğunu düşünen öğretmen bu durumdan memnun olmuştu. "Şatoya mı bakıyordunuz?" diye sordu, K.'nin da beklediği gibi sakin bir tavırla. Fakat tavırlarında bunu doğru

bulmadığını anlatan bir şeyler vardı. “Evet,” dedi K.. “Buralara yabancıyım. Köye daha dün akşam geldim.” “Şatoyu beğenmediniz mi?” diye sordu öğretmen hızla. “Pardon?” dedi K. şaşırılmış bir şekilde ve soruyu tekrarladı: “Şatoyu mu beğenmedim? Bu kaniya da nereden vardınız?” “Buraya yabancı olanlar genelde beğenmez şatoyu,” dedi öğretmen. K. hoş karşılanmayacak bir laf etmemek için konuyu değiştirdi: “Kont’u tanıyorsunuzdur herhalde?” diye sordu öğretmene. “Hayır,” dedi öğretmen ve arkasını dönecek gibi oldu. Ancak K. üsteledi ve tekrar sordu: “Nasıl yani, Kont’u tanımıyor musunuz?” “Nereden tanıyayım?” dedi öğretmen sessizce ve daha yüksek bir sesle Fransızca olarak ekledi: “Şu masum çocukların burada olmasını dikkate alarak konuşun!” K., öğretmenin söylediklerinden kendine de bir hak doğduğunu düşünerek sordu: “Sizi bir gün ziyaret edebilir miyim acaba, öğretmen bey? Uzunca bir süre burada kalacağım ve kendimi şimdiden yalnız hissetmeye başladım. Köylülerle pek anlaşamıyorum ve şatodakilerle de bundan farklı olacağını zannetmiyorum.” “Köylüler ve şatodakiler arasında pek bir fark yok,” dedi öğretmen. “Olabilir,” dedi K., “bu durum benim için bir şeyi değiştirmez. Sizi bir gün ziyaret edebilecek miyim?” “Schwanen Sokağı’nda, kasabın yanındaki evde oturuyorum,” dedi öğretmen. Bu bir davetten ziyade sadece adres bilgisiydi. Buna rağmen K., “Pekâlâ, geleceğim,” dedi. Öğretmen K.’yı başını sallayarak onayladı ve tekrar bağırıp çağırmaya başlayan çocuklarla yoluna devam etti. Kısa bir süre sonra dik yokuşlu, dar bir yolda gözden kayboldular. K.’nın kafası karışmıştı ve konuşma canını sıkılmıştı. Geldiğinden beri ilk defa kendini yorgun hissediyordu. Köye gelinceye kadar günlerce sakin ve adım adım teptiği onca yol, başlarda onu hiç etkilememiş gibiydi. Fakat harcadığı müthiş efor şimdi, en olmayacak zamanda kendini gösteriyordu. Karşı konulmaz bir istek onu yeni insanlar tanımaya itiyor, ancak her yeni tanışıklık yorgunluğunu artırıyordu. Eğer

bugünkü durumunun üstesinden gelip yürüyüşünü en azından şatonun girişine denk sürdürebilirse bundan memnun olacaktı.

Böylece yürümeye devam etti. Fakat yol çok uzundu. Yürüdüğü yol, köyün ana caddesi, onu şatonun bulunduğu tepeye değil, sadece yakınına götürüyordu. Sonra yol sanki kasten keskin bir dönüş yapıyor, onu şatodan uzaklaştırmasa bile yakınlaşmasını da sağlamıyordu. K. yolun nasılsa şatoya gideceğini düşünüyor ve bu beklentiyle yürümeye devam ediyordu. Yorgunluktan yoldan sapmayı göze alamıyor ve bir türlü sonu gelmeyen köyün uzayıp gitmesi karşısında şaşkınlık duyuyordu. Sürekli aynı küçük köy evleri, buz tutmuş pencereler, kar ve ıssızlık. Nihayet bu zorlu yoldan kurtulup dar bir sokağa saptı. Ancak kar kalınlığı burada daha fazlaydı ve bata çıka yürürken ayaklarını kardan çıkarmakta çok zorlanıyordu. Terden sıırıslam olmuş, aniden kalakaldı. Daha fazla ilerleyemeyecekti.

Artık yalnız değildi. Sağında ve solunda köylülerin kulübeleri vardı. Bir kartopu yapıp evlerden birinin penceresine fırlattı. Hemen akabinde bir kapı açıldı. Yol boyunca açılmış ilk kapıydı bu ve önünde deri ceketli, başı yana eğik, sıcakkanlı ve çelimsiz bir köylü belirdi. “Bir süre size misafir olabilir miyim?” dedi K.. “Bir hayli yorulduğum da!” Yaşlı adamın söylediği hiçbir şeyi duyamıyordu. Kendisine uzatılan tahtayı minnettar bir şekilde yakaladı ve bir çırpıda karın içinden kurtuldu. Birkaç adım attıktan sonra kulübenin içine girmişti.

Oldukça büyük ve loş bir odaydı bu. İçeri ilk girildiğinde bir şey görmek mümkün değildi. K.’nın birden başı döndü ve bir çamaşır sepetinden yana düşer gibi oldu, ancak bir kadın eli onu tutup geri çekti. Bir köşeden bir sürü çocuk bağırtısı duyuluyor, diğer bir köşeden yayılan duman ise, zaten loş olan odayı zifiri karanlık hale getiriyordu. K., bulutların üzerinde gibiydi. “Bu adam sarhoş,” dedi biri. “Siz de kimsiniz?” diye bağırdı sert bir

ses ve yaşlı adama dönerek, “Neden onu içeri aldın? Sokaklarda sürten herkesi içeri almamız mı gerekiyor?” “Ben Kont tarafından görevlendirilmiş bir mesahacıyım,” dedi K. ve hâlâ göremediği kişiden bir cevap almayı bekledi. “Aa, demek mesahacı sensin,” diyen bir kadın sesinden sonra ortam sessizliğe büründü. “Beni tanıyor musunuz?” diye sordu K.. “Elbette,” dedi aynı ses kısaca. Tanınmak, K.’nın hoşuna giden bir şey değildi.

Nihayet duman biraz dağıldı ve K. az da olsa önünü görebilmeye başladı. Anlaşıldığı kadarıyla büyük çamaşır yıkama günüydü ve kapının kenarında çamaşırklar yıkanmıştı. Fakat duman odanın başka bir köşesinden geliyordu. K.’nın daha önce görmediği, içine neredeyse iki yatağın sığabileceği büyüklükte tahta bir küvetin içinde yıkanan iki adamın kullandığı suyun buharıydı bu. Ancak insanın ne olduğunu tam anlayamamasına rağmen asıl şaşırtıcı şey sağ köşedeydi. Yüksek olasılıkla avluya bakan ve odanın arka duvarında bulunan tek oyuktan parlak kar ışığı içeri yansıyor ve köşenin derinlerindeki yüksek bir kanepenin üzerinde yorgun bir şekilde neredeyse uzanıyor gibi duran bir kadının elbisesine ipeksi bir ışıltı kazandırıyor. Kadının kucağında bir bebek vardı, etrafında birkaç çocuk koşturuyordu. Anlaşılan köylü çocuklarıydı hepsi, ancak kadının onlardan olmadığı çok açıktı; hastalık ve yorgunluk köylüleri de narinleştirebilirdi tabii.

“Oturun çabuk!” dedi adamlardan biri. Top sakallı ve bıyıklı adam ağzını sürekli açık tutuyor ve hızlı hızlı soluk alıyordu. Komik bir hareketle, K.’nın suratına sıcak sular sıçratarak elini küvetin kenarından uzattı ve oturması için ona bir sandığı işaret etti. K.’yı içeri alan yaşlı adam aynı sandığın üzerine oturmuş, uyukluyordu. Sonunda oturabileceği için sevinmişti K.. Artık kimse onunla ilgilenmiyordu. Çamaşır sepetinin başındaki gençlik dolu sarışın kadın elindeki işi yaparken sessizce bir şarkı mırıldanıyor, küvetteki adamlar tepinip dönüyor, çocuklar ise

küvete yaklaşmaya çalışıyor, ancak K.'nin da nasıplendiği hırçınca sıçratılan su onları geri püskürtüyordu. Kanepede oturan kadın ise hiçbir yaşam belirtisi göstermeden boşluğu izliyor, kucağındaki çocuğa dahi bir kez olsun dönüp bakmıyordu.

K., sabit bir şekilde duran bu kadının güzel ama üzücü görüntüsünü uzun süre izlediğinden uykuya dalmış olmalı ki yüksek bir sesin kendisini çağırdığını duyunca ürkererek gözlerini açmış ve yanı başında uyuyan adamın omzuna dayadığını fark etmişti. Adamlar banyolarını bitirmiş, şu anda sarışın kadının içindeki çocuklarla ilgilendiği küvetten çıkmış, giyinip kuşanmış ve K.'nin karşısına dikilmişlerdi. Anlaşılan o ki kendisini çağıran sesin sahibi iki adam arasında daha düşük rütbeli olan top sakallıydı. Diğer adam, top sakallı kadar cüsseli değildi ve sakalı da daha azdı. Daha sakin ve aklı başında görünen, enine geniş başını öne eğmiş, ablak suratlı bir adamdı. “Mesahacı bey,” dedi adam, “burada kalamazsınız. Kabalığımı bağışlayın.” “Burada kalmak niyetinde değilim zaten, sadece biraz dinlenmek için evinize uğradım. Ve onu da yaptığıma göre artık gidebilirim,” dedi K.. “Bu yetersiz misafirperverliğimiz sizi şaşırtmış olsa gerek,” dedi adam, “lakin misafirperver olmak bizim âdetimiz değildir. Evimizde misafir istemeyiz.” Uyku sersemliğini üzerinden biraz olsun atan ve az önceye kıyasla daha iyi duyan K., bu samimi sözler karşısında mutlu olmuştu. Rahat hareketlerle esasını bir oraya bir buraya dayayarak kanepedeki kadına yaklaştı. Fiziksel olarak odadaki en büyük kişi oydu. “Elbette,” dedi K., “neden misafire ihtiyacınız olsun? Ama sağda solda insanların bir mesahacıya ihtiyacı oluyor muhakkak.” “Bunu ben bilemem,” dedi adam usulca, “eğer biri sizi çağırdıysa, size ihtiyacı var demektir. Ancak bu bir istisna. Bizim gibi küçük insanlar kurallarına bağlıdır ve bu sebepten bizi ayıplayamazsınız.” “Elbette hayır,” dedi K., “size ancak teşekkür edebilirim. Size ve buradaki herkese.” Kimsenin beklemediği bir anda K. adeta sıçrayarak döndü ve kanepedeki

kadının önünde durdu. Kadın yorgun ve mavi gözleriyle K.'ya bakıyordu. Başındaki ipeksi yazma saçlarının yarısını örtüyordu ve kucağındaki bebek mışıl mışıl uyuyordu. "Sen kimsin?" diye sordu K. alaycı bir tavırla. "Şatodan bir kız," dedi kadın. Cevap verişindeki küçümseme K.'ya mı yöneltmişti, verdiği cevaba mı, anlaşılmıyordu.

Daha bir an bile geçmemişti ki sağında ve solunda beliren iki adam, sanki başka hiçbir uzlaşma yolu yokmuş gibi, sessizce fakat tüm güçlerini kullanarak K.'yı kapıya sürüklemeye başladılar. Yaşlı adam bir şeye sevinmiş, ellerini birbirine vuruyordu, çamaşırcı kadın da patırdayan çocuklar gibi ona gülüyordu.

K., kısa bir süre sonra sokaktaydı ve adamlar kapının eşiğinde ona bakıyorlardı. Yine kar yağmıştı, fakat buna rağmen ortalık daha aydınlık gözüküyordu. Top sakallı adam sabırsızca seslendi K.'ya: "Nereye gitmek istiyorsunuz? Bu taraf şatoya gider, diğer taraf ise köye." Fakat K. o adama cevap vermedi ve daha üstün olmasına rağmen daha cana yakın görünen diğer adam dönerek, "Acaba siz kimsiniz? Bu konaklama için kime teşekkür edeceğim?" diye sordu. "Ben deri ustası Lasemann," diye bir cevap geldi. "Ama teşekkür etmeniz gereken herhangi biri yok." "Peki öyleyse," dedi K., "belki bir gün yollarımız yine kesişir." "Sanmıyorum," dedi adam. Tam o esnada top sakallı adam elini kaldırarak birine selam verdi: "İyi günler Arthur, merhaba Jeremias!" K. arkasını döndü, demek bu köyde sokakta dolaşan insanlar olabiliyordu. Şatonun olduğu taraftan orta boylu, iki dirhem bir çekirdek, birbirine çok benzeyen, fidan gibi iki delikanlı geliyordu. Buğday tenli oldukları için dudaklarının altındaki keçisakalının siyahı daha belirgin gözüküyordu. Yol bunca karla kaplı olmasına rağmen şaşırtıcı bir hızla ilerliyor ve adımlarını aynı ritimde atıyorlardı. "Nereye böyle?" diye bağırdı top sakallı. Adamlarla iletişim kurabilmek, ancak bağırarak mümkündü. Çok hızlı yürüyorlar ve

bir an olsun duraklamıyorlardı. “İşe gidiyoruz,” diye yanıt verdi genç adamlar güler yüzle. “Nerede çalışıyorsunuz?” “Handa.” “Ben de o tarafa gidiyorum,” diye bağırdı K. birden. İki genç tarafından yol arkadaşı olarak kabul edilmek için büyük bir istek vardı içinde. Her ne kadar dostluklarının kendisine çok bir şey katacağını düşünmüyorsa da yol arkadaşı olarak böyle azimli kişilerle beraber olmak güzel olsa gerekti. K.’nın sözlerini duydular ve arzusunu başarıyla onayladılar, fakat başka tepki vermeden önünden geçip gittiler.

K. hâlâ karın içinde duruyor ve ayağını olduğu yerden çıkarıp daha derine batırmayı pek istemiyordu. Deri ustası ve arkadaşı sonunda K.’dan kurtuldukları için sevinçle arkalarına bakarak yavaş adımlarla yarı açık kapıdan içeri süzöldüler ve K., onu saran karla baş başa kaldı. “İşte bir nebze de olsa ümitsizliğe kapılmak için bir vesile!” diye geçirdi K. aklından. “Tabii bilinçli olarak değil de tesadüfen burada duruyor olsaydım!”

Derken sol taraftaki kulübeden ufak bir pencere açıldı. Muhtemelen karın yansımından dolayı olacak, kapalıyken masmavi gözükmüyordu pencere. O kadar ufaktı ki açık olmasına rağmen arkasından bakan kişinin tüm yüzü gözükmüyor, yalnızca yaşlı ve kahverengi gözleri seçiliyordu. “Orada duruyor,” dediğini işitti K. titretilen bir kadın sesinin. “Bu mesahacı,” dedi ardından bir erkek sesi. Sonra adam kafasını pencereden uzattı ve dostça olmayan ancak kapısının önünde bir hadise yaşanmasını da istemediğini ima eden bir sesle sordu: “Kimi bekliyorsunuz?” “Beni alacak bir kızağı,” diye yanıt verdi K.. “Buradan kızak geçmez,” dedi adam, “bu cadde trafiğe kapalıdır.” “Ama bu şatoya giden cadde!” diye üsteledi K.. “Evet, olabilir,” dedi adam bariz bir inatçılıkla, “yine de buradan araç geçmez.” Ardından ikisi de sustu. Ama adamın aklında bir şeyler vardı belli ki, çünkü dışarı dumanların yayılmasına sebep olan pencereyi hâlâ kapatmamıştı. “Fena

bir yol!” dedi K. adama yardım etmek için. Ama adam kısaca bir cevap verdi sadece: “Evet, aynen öyle.” Kısa bir süre sonra ekledi: “İsterseniz sizi gideceğiniz yere kadar kendi kızığımıla götürübilirim.” “Çok iyi olur!” dedi K. memnuniyetle. “Bunun için kaç para istersiniz?” “Hiç,” dedi adam. K. adamın cevabı karşısında çok şaşırıldı. “Sanıyorum ki siz mesahacısınız ve şatodansınız,” dedi adam, “Şimdi söyleyin bakalım nereye gitmek istiyorsunuz?” “Şatoya,” dedi K. hızla. “O zaman götürmem,” diye cevap verdi adam hemen. “Ama ben şatodanım,” dedi K. adamın kendi cümlesini tekrarlayarak. “Fark etmez,” dedi adam reddeden bir tavırla. “O zaman beni hana götürün,” dedi K. “Pekâlâ,” dedi adam, “kızığımı alıp hemen geliyorum.” Tüm bu tavırlar özel bir cana yakınlık hissi uyandırmaktan çok, K.’yı evin önünden uzaklaştırmayı amaçlayan, oldukça bencil, kızgın ve hatta titiz bir çaba arz ediyordu. Avlunun kapısı açıldı ve zayıfca bir at tarafından çekilen, herhangi bir oturağı olmayan, ufak tefek yükleri taşımak için kullanılacak büyüklükte, üstü dümdüz bir kızak öne çıktı. Arkasında ise iki büklüm, aksak ve çelimsiz bir adam başına sıkıca sardığı yün atkıyla daha da küçük gözükken, nezle olduğu her halinden belli, kıpkırmızı suratıyla onu izledi. Adam apaçık bir şekilde hastaydı ve sadece K.’yı bir an önce buradan göndermek için dışarı çıkmıştı. K. bu konu hakkında konuşmaya çalıştı, ancak adam K.’nın bu arzusunu geri çevirdi. Öğrenebildiği tek şey, adamın Arabacı Gerstäcker olduğu ve başka bir kızığı bulunduğu yerden çıkarıp hazırlaması uzun zaman alacağı için bu konforsuz kızığı tercih ettiğiydi. Adam elindeki kamçıyla kızığın arka tarafını işaret etti ve “Buyurun, oturun,” dedi. “Sizin yanınıza oturmak istiyorum,” diye cevap verdi K.. “O zaman ben yürüyeceğim,” dedi adam. “Ama neden?” diye sordu K. ve adam tekrarladı, “Ben yürüyeceğim.” Tam o esnada adam bir öksürük krizine tutuldu. Öyle şiddetli öksürüyordu ki ancak dizlerini karın üzerine dayayıp kızığın